

Onderwerp Voortgang Innovatieatelier Sociaal Domein

Steller M. Oosterhuis/E. Bruinewoud

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 52 15 Bijlage(n) 1

Ons kenmerk 5628382

Datum 13-04-2016 Uw brief van

Uw kenmerk

Geachte heer, mevrouw,

Net als u willen wij de hulp en ondersteuning voor onze inwoners zo goed en efficiënt mogelijk organiseren. Een ambitie die ons allen aanspreekt, maar waarvan we tegelijkertijd weten dat het realiseren hiervan niet vanzelf gaat. Sterker nog: we zullen aan de voorkant, dichtbij het alledaagse leven van de Stadjer moeten investeren om uiteindelijk met minder geld tot preventieve en slimme oplossingen te komen.

Binnen onze reguliere hulp- en ondersteuningsaanbod zetten we hierop al in, tegelijkertijd stimuleren we dit ook door vanuit de zorggelden expliciet een vrij besteedbaar budget beschikbaar te stellen voor innovatie. We willen hiermee onder meer vernieuwing of substitutie in de zorg bevorderen en de kwaliteit verbeteren.

U hebt aangegeven ook waarde te hechten aan innovatie in het Sociaal Domein. Hiertoe heeft uw raad in juni 2014 een motie aangenomen (Innovatie in het Sociaal Domein). Op basis van onze eigen ambitie en met steun van uw motie, zijn wij op zoek gegaan naar ideeën en initiatieven vanuit de samenleving. Om dit een extra impuls te geven hebben we op 14 december 2015, na het traject van de reguliere inkoop, het eerste Innovatieatelier Sociaal Domein georganiseerd.

In deze brief informeren wij u over de tussentijdse resultaten van het Innovatieatelier. We gaan in op de achtergrond. We schetsen onze aanpak en we geven aan wat de eerste resultaten zijn. Vervolgens schenken we extra aandacht aan enkele dilemma's en vragen die tijdens dit innovatieatelier naar boven kwamen. In de laatste alinea van deze brief geven we aan wat u op het gebied van innovatie de komende periode nog meer van ons kunt verwachten.

In de bijlage informeren we u tot slot over welke ideeën we willen honoreren en welke initiatieven nog nadere uitwerking vragen.

Achtergrond

De transformatie van het sociaal domein gaat gepaard met een andere manier van denken en doen. Concreet gaat het om (waar nodig) veranderen van 'oude' vormen van ondersteuning naar vormen die beter aansluiten bij de wijze waarop we in onze samenleving met elkaar om willen gaan.

Dat betekent in onze ogen dat er ruimte moet zijn voor innovatie waarbij de focus niet ligt op (meer) gespecialiseerde zorg, maar op oplossingen die meer en vaker aansluiten bij het gewone leven. Bovendien zal er aandacht moeten zijn voor het ontwikkelen van nieuwe arrangementen.

We hebben al eerder aangegeven dat naast de WIJ aanpak, innovatie de motor is van de transformatie. Samen draagt dit bij aan de opgave en de doelen die we in het sociaal domein voor ogen hebben. Dit alles tegen de achtergrond van de nieuwe taken waar we als gemeente verantwoordelijk voor zijn geworden, de bijbehorende veranderingen en de flink vanuit het Rijk teruglopende budgetten.

Op verschillende manieren bieden we ruimte voor innovatie. We hebben gekozen voor een verschuiving van maatwerk naar algemene voorzieningen en voor een centrale rol voor de WIJ-teams. Daarnaast hebben we afgelopen jaar nieuwe aanbieders ondersteuning en welzijn gecontracteerd.

Verder hebben we, onder het motto 'Wijken voor Jeugd', in 2015 ideeën en initiatieven uit de wijken gehaald. Op deze manier willen we, samen met bewoners en professionals, het pedagogisch klimaat in de wijk versterken en zorgdragen voor goede basisvoorzieningen. Zodat jeugdigen gezond en veilig kunnen opgroeien en de vraag naar specialistische zorg zal afnemen.

U bent in april 2015 over deze aanpak geïnformeerd (brief met kenmerk 4963252, 'Informatie over Wijken voor Jeugd'). Binnenkort informeren we u over de uitkomsten van deze aanpak.

Nu zijn we in de fase gekomen waarbij we aan de slag gaan om nog meer innovatieve en/of nieuwe ideeën uit de samenleving op te halen. Daartoe is het Innovatieatelier Sociaal Domein in het leven geroepen. Zoals we al in de inleiding aangaven, hebben we voor innovatie geld beschikbaar gesteld. Voor innovatie hebben we in totaliteit ruim drie miljoen euro beschikbaar, waarvan circa één miljoen voor ondersteuning en zorg (Wmo 18+) en één miljoen voor Beschermd Wonen (regiogeld). Daarnaast is er voor 2016 1.1 miljoen vanuit jeugdhulp beschikbaar (voorheen Wijken voor Jeugd), waarvan 700.000 verdeeld is over de vijf gebieden, voor de opvolging van Wijken voor Jeugd en 400.000 euro gereserveerd is voor stedelijke inzet.

Wat hebben we gedaan?

We hebben eind 2015 Stadjers, ZZP-ers en zorgaanbieders op verschillende manieren opgeroepen om hun ideeën te presenteren tijdens het Innovatieatelier. Er is een advertentie in de Gezinsbode geplaatst. Ook hebben we zoveel mogelijk organisaties persoonlijk uitgenodigd.

Tijdens dit Innovatieatelier zijn meer dan dertig korte presentaties (pitch) gehouden, waarbij Stadgers het aandurfden om hun verhaal ‘op de zeepkist’ op een bevlogen en enthousiaste wijze en vaak vanuit persoonlijke overtuiging te vertellen. We hebben dan ook inspirerende en krachtige initiatieven mogen horen. Allen de moeite waard om verder te verkennen en hierover het gesprek met elkaar aan te gaan.

Na 14 december jl. zijn er nog een tiental initiatieven binnengekomen. De initiatiefnemers van deze ideeën konden om uiteenlopende redenen niet aanwezig zijn om hun pitch te houden. In totaliteit hebben we dus ruim veertig ideeën in ontvangst mogen nemen.

Afgelopen maanden hebben we met alle initiatiefnemers gesproken. Op basis van een aantal criteria hebben we naar deze ideeën gekeken. Daarbij ging het vooral om de vraag of het initiatief een bijdrage levert aan:

- Vernieuwing/innovatie in de zorg;
- Substitutie in de zorg;
- Efficiency en/of kwaliteitsverbetering in de zorg;
- Right tot challenge;
- De zelf- en samen redzaamheid van onze inwoners. Te denken valt aan oplossingen dichtbij en passend in de leefomgeving, met een duurzaam karakter en/of gericht op preventie.

Wat zijn de opbrengsten?

Nu we alle initiatieven in kaart hebben gebracht, weten we dat de uitkomsten van dit eerste innovatieatelier onze verwachtingen overtreft. Niet alleen kwalitatief en inhoudelijk, maar ook qua geld. We hebben in totaal voor een bedrag van ruim 1.7 miljoen euro aan aanvragen ontvangen. Het budget lijkt dus te zijn uitgeput. Op basis van de criteria zullen we dit terug moeten brengen naar één miljoen euro.

Van de 43 ideeën willen we 19 initiatieven honoreren met ondersteuning en/of geld. Bij de initiatieven waar we in principe positief tegenover staan, maar die complex zijn en meer uitwerking vragen, hebben we de initiatiefnemers gevraagd het idee verder uit te werken in een concreet projectplan. Het gaat hierbij om ongeveer 11 initiatieven. Twee initiatiefnemers hebben in december 2015 na aanvankelijke opgave zich uiteindelijk teruggetrokken om te pitchen. Op basis van de criteria hebben we ook een aantal ideeën niet gehonoreerd. Deze initiatiefnemers zijn inmiddels van dit besluit op de hoogte gesteld.

In de bijlage treft u een overzicht aan van welke projecten we willen honoreren en welke initiatieven nog nadere uitwerking vragen.

Als we kijken naar de kwalitatieve opbrengsten, hebben we tijdens het Innovatieatelier een grote variëteit aan mooie ideeën en vernieuwende werkwijzen gezien en gehoord. Initiatieven/ideeën die gericht zijn op deskundigheidsbevordering, op meer zeggenschap door bewoners, op het vergroten van het sociale netwerk en op het bevorderen van participatie. Voor wat betreft dit laatste zijn er veel initiatieven op het terrein van activering en dagbesteding. Voorbeelden om de zelfredzaamheid van onze Stadgers te bevorderen zijn er ook, bijvoorbeeld op het gebied van technologie. Een app. of een specifiek programma via een tablet kan aanvullend op de reguliere ondersteuning meerwaarde hebben.

De vraag die de initiatiefnemers aan de gemeente hebben is ook zeer verschillend. Voor sommige ideeën was het Innovatieatelier een mooie gelegenheid om bekendheid te geven aan het idee en verbinding te leggen met een netwerk. Andere initiatieven vragen praktische ondersteuning bijvoorbeeld in de vorm van een locatie en weer andere hebben financiële ondersteuning nodig om het idee verder te brengen.

Een initiatief van een behoorlijke omvang en waar bovendien veel geld mee is gemoeid is bijvoorbeeld Ondernemend Zuid. Het gaat hier om het idee dat trajectbegeleiders dichtbij in de buurt aan de slag gaan om samen met de buurtbewoner (en sociaal netwerk) te zoeken naar passende activiteiten en/of klussen voor buurtbewoners. Daarbij wordt actief contact gezocht met ondernemers, zzp-ers, buurtinitiatieven en maatschappelijke organisaties.

Een ander initiatief van een behoorlijke omvang betreft de 'Wijkcoöperatie' in de Hoogte/Korrewegwijk. Dit kan gezien worden als een vorm van Right to Challenge waarbij de initiatiefnemer een pilot wil starten om bewoners meer zeggenschap te geven. En samen met professionals en gemeente wil onderzoeken wat de wijk zelf kan doen op het gebied van welzijn, fysieke voorzieningen en lichte vormen van ondersteuning. Wij denken dat dit een interessante pilot is en ons kan helpen bij de discussie over de sturing op de WIJ-teams en de doorontwikkeling van de gebiedsaanpak richting 2018. Tijdens een bijeenkomst waar wijkbewoners, (WIJ-) professionals, gebiedsteam en ambtenaren aanwezig waren is draagvlak verkregen om met elkaar dit experiment aan te gaan. De pilot zal binnenkort starten.

Ook zijn er kleinere initiatieven zoals de Minimalistische Eettafel. Het idee hierbij is dat mensen die in de schuldsanering zitten, elkaar ontmoeten aan de eettafel. Tijdens het eten wisselen ze ervaringen, tips en adviezen uit met lotgenoten en ervaringsdeskundigen. De initiatiefneemster organiseert dit nu thuis. Door het succes wil ze graag uitbreiden en ze zocht een passende ruimte hiervoor. Wij hebben haar in contact gebracht met een WIJ manager en via hem heeft dit initiatief nu onderdak gevonden bij WIJ Beijum.

(Leren) innoveren in het Sociaal Domein

We zien dat de samenleving beweegt. Bewoners ontplooiën initiatieven om de ondersteuning voor zichzelf en elkaar te verbeteren. Organisaties ontwikkelen nieuwe arrangementen in het zorgaanbod. Daar zijn we als college blij mee. We willen immers samen met bewoners, professionals en organisaties innovatie en diversiteit aanbrengen in de zorg en ondersteuning. In onze ogen hebben we met het Innovatieatelier hiertoe een flinke stap gezet.

Tegelijkertijd heeft dit eerste Innovatieatelier tot een aantal vragen en dilemma's geleid, waar we ons voordeel mee willen doen voor de toekomst. Hoe gaan we bijvoorbeeld om met ideeën die minder goed passen binnen onze huidige regels en beleidskaders, wat betekent dat voor de beoordeling en weging van deze initiatieven en wat is nu onze rol als gemeente bij de verschillende initiatieven. Innoveren betekent niet alleen dat bewoners, professionals en organisaties meer ruimte krijgen om initiatieven te nemen, het vraagt ook iets van ons als gemeente. Het vraagt van ons een open houding en waar nodig soms ook durf om buiten de lijntjes te kleuren. En mocht er toch een probleem zijn, dan is het van belang om met bewoners, professionals en organisaties in gesprek te blijven om samen te zoeken naar oplossingen wat werkt en niet werkt.

Wat we verder belangrijk vinden is om meer partijen te betrekken bij dit thema. Innovatie kunnen we niet alleen. In onze stad gebeurt wellicht al veel op dit terrein. Veel wat we misschien nu nog niet weten. In het kader van ketenzorg is het in onze optiek verstandig om grote onderwijs- en/of zorginstellingen te vragen mee te doen of ondernemers uit te nodigen.

Een veel gehoorde oproep tijdens de pitches was om de ondersteuning in relatie tot de verschillende initiatieven vanuit de gemeente zo simpel en zo laagdrempelig mogelijk te organiseren en ingewikkelde procedures en protocollen hierbij te vermijden. Verder is de suggestie gedaan om de wijk meer bij het Innovatieatelier te betrekken, zodat we hiermee beter kunnen inspelen op de behoeften en wensen vanuit de wijk.

Tot slot zijn we er als college ook van overtuigd dat met inzet van technologie winst valt te behalen. Niet als vervanging van reguliere hulp en ondersteuning, maar vooral als aanvulling.

Hoe gaan we verder?

Zoals we hebben aangegeven is het onze ambitie om de hulp en ondersteuning in onze stad zo goed mogelijk te organiseren. Innovatie is daarbij een onmisbare schakel. Momenteel werken een aantal initiatiefnemers met onze ondersteuning hun ideeën verder uit. Een ander – niet onbelangrijk – spoor is, dat we dwarsverbanden en kruisbestuiving willen stimuleren tussen de verschillende initiatieven. Dit sluit aan bij de behoefte van een aantal initiatiefnemers en draagt in onze ogen ook positief bij aan het verder brengen van een idee. Hiervoor organiseren we op 19 april a.s. een netwerkbijeenkomst. We maken dan ook bekend welke projecten we willen honoreren en welke initiatieven nog nadere uitwerking vragen. Daarbij gaat het niet alleen om geld, maar kan het ook gaan om bekendheid, het leggen van verbindingen of een andere vorm van ondersteuning.

Daarna gaan we aan de slag. Dat betekent dat een aantal innovatieve projecten kunnen starten of wellicht al gestart zijn. Rond de zomer informeren we u dan over het eindresultaat en welke initiatieven we al dan niet definitief honoreren. De projectplannen zijn dan uitgewerkt en dat betekent dat we u dan een volledig overzicht kunnen geven van de middelen die we vanuit het innovatiebudget voor de verschillende projecten gaan inzetten.

Verder organiseren we vóór de zomer specifiek voor Beschermd Wonen en Opvang een Innovatieatelier. Zoals genoemd hebben we hiervoor één miljoen euro beschikbaar (regiogeld BW). Met de komst van de Wmo 2015 is de transitie van Beschermd Wonen voor de GGZ-C pakketten naar de gemeenten een feit geworden.

In deze nieuwe taak is ook de opdracht en noodzaak tot transformatie meegekomen. De 23 gemeenten in de provincie Groningen hebben hiervoor samen een meerjarenprogramma opgesteld.

Dit meerjarenprogramma is de leidraad voor het transformatieproces dat gemeenten met elkaar, het werkveld (cliënten en ketenpartners) en de samenleving aangaan. De innovatieve pilots maken integraal deel van het programma Beschermd Wonen en Opvang.

Onze focus ligt daarbij op het vergroten van de zelfredzaamheid en participatie van zeer kwetsbare inwoners en het bereiken van duurzame toename van effectiviteit en kostenreductie.

Vertrouwend erop u met deze brief voldoende te hebben te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Peter den Oudsten', written over a horizontal line.

de burgemeester,
Peter den Oudsten

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Peter Teesink', written over a horizontal line.

de secretaris,
Peter Teesink

VOORLOPIGE LIJST VAN TE HONOREREN INITIATIEVEN

Bijlage 1

Inclusief de voorstellen die nog nadere uitwerking vergen

	initiatiefnemer	idee	vraag	status
1	Particulier	App. voor dag structuur voor mensen met stoornis in het autisme spectrum	Financiering	Honoreren (co-financiering)
2	Particulier	Inspirerende oplossingsgerichte positieve lezingen voor en door mensen die even "gestagneerd" zijn in het leven	Meedenken, mee organiseren en financiering	Honoreren. Koppelen aan nr.24
3	St. Kas -Vital	Coachen van meer dan 50 vrijwilligers die op basis van present zijn mensen ondersteunen Mensen met meervoudige problemen die de professionele zorg mijden of daar in teleurgesteld zijn	Cofinanciering	Honoreren
4	Particulier	We missen de juiste taal om op een goede manier met mensen met beperkingen om te gaan. Andere positieve woorden etiketteren andersom. Hierin hulpverleners trainen	Meedenkkracht En ontwikkelen informatie-materiaal	Honoreren
5	Particulier	Een wijkcoöperatie starten waarin bewoners, professionals en gemeente samen kijken wat nodig is in de wijk aan voorzieningen en ondersteuning en welke lokale oplossingen mogelijk zijn. Dit is een vorm van right to challenge	Meedenkkracht Mee participeren en financiering	Vergt nadere uitwerking
6	St. Nieuw nabuurschap	Bijdrage aan inrichting nieuw pand arbeidsmatige dagbesteding voor mensen met een psychiatrische handicap die hoger opgeleid zijn. 27 mei opening door staatssecretaris Jetta Kleinsma	Cofinanciering en aanwezigheid opening	Honoreren
7	Zzp-er	Individuele begeleiding aan mensen met een beperking	Bekendheid vergroten	Honoreren (vraag is beantwoord)
8	Ondernemend Zuid, collectief van trajectbegeleiders	Vorm geven aan nieuwe dagbesteding, dichtbij, in de buurt, maatschappelijk zinvol, klussen passend maken bij deelnemer, uitgaan van mogelijkheden, alle doelgroepen door elkaar, in contact met ondernemers en zzp-ers en buurtinitiatieven, jobcarving	Meedenkkracht, co creëren, financiering	Honoreren

9	Particulier	Mensen die in de schuldsanering zitten ontmoeten elkaar aan de eettafel en wisselen tips en adviezen uit	Gebouw	Honoreren (verzoek is ingewilligd)
10	St. De Opstap	Logeershuis voor respijt voor mantelzorgers en herstel voor mensen die ziek zijn en het alleen thuis niet redden	Naamsbekendheid en een pand	In gesprek
11	Particulier	Pluktuin met bloemen o.a. voor mensen die in armoede leven	Plek en financiering	In gesprek
12	Humanitas	Door aantrekkelijke activiteiten in groepsverband te organiseren kunnen oudere mensen nieuwe contacten op doen en nieuwe netwerken opbouwen (en zodoende eenzaamheid voorkomen / verminderen)	Netwerk beschikbaar stellen en financiering	Honoreren
13	Kids United	Voetbalclub zonder contributie voor kinderen met een (lichamelijke) beperking. Kinderen en ouders ontmoeten elkaar	Eigen clubgebouw, 1 tot 1,5 kunstgrasveld en een sporthal	Ondersteunen in de vorm van een projectleider (business case)
14	Boxers van Hulley	Vrouwen die gewerkt hebben bij Van Hulley zijn klaar met werkervaringstraject. Daarom meet en greet met werkgevers organiseren	Ondersteuning, mee organiseren	Honoreren
15	Protestantse kerk	Workshop uitvoeren voor en door de arme kant van de stad	Cofinanciering en inbedding armoedebeleid	Honoreren
16	Particulier	Boodschappen doen voor anderen met 45 km autootje	Financiering	Vraagt nadere uitwerking
17	Smoove	Ontwikkelen van een technische toegankelijkheidsstandaard voor digitale apparatuur	Netwerk, contacten en ondersteuning	Honoreren
18	Vortex architecten	meer generatie woningen creëren in Groningen centrum	Bekendheid	Honoreren (verzoek is ingewilligd)
19	Particulier	Matchingsproces op gang zetten tussen mensen die hun eigen talenten niet meer kennen en ondernemers	Samenwerking, ondersteuning, soepele regelgeving, netwerk, contactpersonen WIMP, trajectbegeleiders	Honoreren
20	Humanitas DMH	Ontwikkelen van een app. met een zelfredzaamheidsdiagram zodat cliënt kan zien wie in zijn omgeving benaderd kan worden om ondersteuning.	Cofinanciering	Honoreren

21	Thuiszorg Comfort	Inzet van MBO en HBO studenten als stage o.l.v. professional zorg verlenen	Financiering Verbinding Wij teams,	Vraagt nadere uitwerking
22	Inter Psy	Pilot waarbij het bieden van zorg en werk met elkaar verbonden worden in overleg met WIMP	Financiering en Verbinding met VSD / Wij	Honoreren (en vraagt nadere uitwerking)
23	Vegro verpleegartikelen	Presenteren van ouderen tablet, de Compaan, die door ouderen, mantelzorgers en professionals gebruikt kan worden om zelfredzaamheid te vergroten	Bekendheid	Honoreren (vraag is beantwoord)
24	Terwille	Ervaringsdeskundigheid inzetten in Wij teams. Tien mensen met ervaring worden opgeleid tot ervaringsdeskundige.	Financiering en draagvlak	In principe honoreren en vraagt nadere uitwerking koppelen aan 2
		Niet gepitched		
25	Particulier	Pop up theetuin op braakliggende stukjes grond als dagbestedingsmogelijkheid	Meedenkkracht, verdere uitwerking en aansluiting nieuwe dagbesteding	Vraagt nadere uitwerking
26	Lentis	Computeren 2.0 is een laagdrempelig project waar iedereen kan komen (leren) computeren. Het project is nu nog een werkproject vanuit een GGZ instelling en wil zich verzelfstandigen als algemene voorziening	Cofinanciering	Vraagt nadere uitwerking
27	Zzp-er	Samenhang en verbinding zoeken door huiskamer en eetkamer idee in Helpman, Klein Martijn en Helpermaar	Netwerk en financiering	Vraagt nadere uitwerking
28	Emile thuiszorg	Emile.nu werkt met HBO en WO studenten en biedt thuiszorg	Bekendheid door pitch, heeft al een raamcontract	Honoreren (verzoek is ingewilligd)
29	Terwille	Not for sale is voor vrouwen die uit de prostitutie zijn gestapt en een passend dagbestedings- opleiding - en/of werkleertraject zoeken.	Draagvlak, samenwerking, financiering	Vraagt nadere uitwerking
30	Freethinkerslab for social studies	Ontwikkelen en implementeren van een app. met als doel sociale cohesie tussen ouderen te bevorderen en hulpvragen en – aanbod te matchen	Draagvlak, netwerk, contacten, financiering	In gesprek